No. 77.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DINGSDAG 27 JUNIJ.



TE ZEGELEN

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten Junij.

In de zitting van de kamer der afgevaardigden van gisteren is het tot eene stemming gekomen over het voorstel der commissie van het oorlogsbudget, om eene reductie van ruim vier en een half millioen fr. op het negende hoofdstuk betreffende het personeel te brengen. De generaals *Oudinot*, *Schneider* en *Garraube* bestreden de vermindering, gelijk ook de minister van finantien en van binnenlandsche zaken *Lacave Laplagne* en *Duchatel*, terwijl de heeren *Bignon* rapporteur der commissie en *H. Passy* het voorstel verdedigden. De uitslag is echter geweest, dat de meerderheid zich tegen te vermindering heeft verklaard. De geheele linkerzijde, een gedeelte van het linker-centrum en de leden van de regterzijde verklaarden zich voor de reductie, het overige der vergadering tegen dezelve; onder de leden die tegen het voorstel en dus voor het ministerie stemden, merkte men op de heeren *Thiers*, *de Remusat*, *Mauguin*, enz.

Reeds in de vorige zitting had de maarschalk *Soult* het woord gevoerd om voor het behoud der troepen die men wilde verminderen te pleiten, onder anderen ook uit het oogpunt dat hoe geruststellend ook de tegenwoordige omstandigheden konden zijn, er evenwel een toestand was waarin plotseling vraagstukken konden rijzen, die het noodig maakten dat men altijd, zoo geen korpsen, altbans eenige troepen beschikbaar had; in die van gisteren heeft de minister van finantien de kamer inzonderheid trachten gerust te stellen omtrent den finantielen toestand, welke men donkerder dan hij was had afgeschilderd, en trachtte aan te toonen dat de te korten der begrooting in de volgende jaren stellig zouden verminderen, en dat dezelve overigens geenszins de krachten en het crediet van Frankrijk te boven gingen. De minister *Duchatel* heeft zich voornamelijk toegelegd om de argumenten van de voorstanders der bedoelde reductie te wederleggen en derzelver onderlinge tegenstrijdigheid aan te toonen.

Natuurlijk heffen de bladen van het ministerie een juichtoon over de behaalde zege aan, die de hoop der oppositie andermaal ter neêrslaat.

Heden moet de kamer over nog eene andere voorgestelde reductie van 872000 of 650000 fr. op hetzelfde hoofdstuk beraadslagen.

— Uit Algiers schrijft men van den 13den Junij.

» De 3000 lieden van den stam der Hachem, die gelijktijdig met de smala van *Abd-el-Kader* gevangen zijn genomen en die men in het Maison-carrée bewaarde, zullen naar hun land aan de zijde van Mascara teruggezonden worden. Zij zullen te Algiers worden ingescheept, om eerst naar Oran te worden gevoerd, van waar zij door deze provincie weder hun land kunnen bereiken.

» Al de kolonnen van het leger blijven het veld houden. *Abd-el-Kader* heeft het noodig geoordeeld om voor het oogenblik te verdwijnen en het gerucht van zijnen dood te doen verspreiden.

— De jongste berigten uit Spanje doen zien dat de beweging tegen het gouvernement zich op onderscheidene punten van het rijk nog steeds blijft uitbreiden. Zoo leest men in een berigt dat de steden Morella, Huesca, Teruel en Segorbia, de provincien Alicante, Albaceite en een gedeelte van Murcia zich met de troepen voor de beweging hebben verklaard; uit Valencia schrijft men dat de steden Gandia, Oliva, Bresiol en Cabrilla het door zoovele plaatsen gegeven voorbeeld gevolgd hebben. Ook is te Madrid de tijding ontvangen van den afval van Carthagena, alwaar het garnizoen en de zeelieden zich met de bevolking hebben vereenigd. Ten gevolge dezer jongste gebeurtenissen behooren nu al de havens der Middellandsche Zee tot aan Gibraltar toe aan den opstand. De vaartuigen der spaansche marine die aan deze kusten kruisen houden zich onzijdig en storen den handel niet, terwijl ook geen der opgestane plaatsen door hen geblokkeerd wordt.

De Madridsche courant behelst het decreet van den regent, waarbij met de doodstraf wordt bedreigd al wie deel van eene tegen het gouvernement gerigte [illegible] uitmaakt, alsmede alle civile, militaire of regterlijke [illegible] blijken om de leden dier [illegible] hunne aanhangelingen in handen te krijgen en te vonnissen. Voorts beveelt het decreet, dat alle gemeenschap worde afgesneden met de steden die tegen het gouvernement in opstand zijn gekomen.

Zurbano is wegens zijn aanval op Reuss en zijne bedreiging om de stad te bombarderen, hetwelk den gedeputeerde *Prim* deed besluiten om met de troepen de stad te verlaten, door den regent tot luitenant-generaal verheven. De eenige tijding die het gouvernement uit Katalonie mededeelt, bestaat in een lang verhaal van het gevecht voor Reuss.

De regent heeft den 17den, ter gelegenheid van den verjaardag der constitutie van 1837 (revolutie van la Granja), andermaal eene wapenschouwing gehouden. Men heeft toen onder het publiek eene groote koelheid opgemerkt, die zonderling afstak bij de toejuichingen der vorige wapenschouwing; onder de menigte werden in 't geheim de noodlottige berigten uit Katalonie rondgedragen en bragten onrust in de gemoederen.

In weerwil van den opstand zoo veler plaatsen blijft die van Katalonie de eenige van wezenlijk groot belang. Tot beteugeling van deze zal eene groote magtsontwikkeling worden vereischt, vooral in geval men 't beleg voor Barcelona zal moeten slaan. Dit beleg zal echter niet noodig zijn zoolang het fort Montjuich voor *Espartero* bewaard blijft; maar de jongste brieven van Barcelona uiten de hoop dat dit fort zich weldra zal overgeven; dagelijks houden de opgestane soldaten van Barcelona, aan den voet der wallen van het fort, toespraken tot deszelfs bezetting om deze tot den afval over te halen, en de vrucht daarvan is geweest dat reeds een aantal lieden van het garnizoen gedeserteerd zijn.

De oppositiebladen te Madrid beijveren zich alle ongunstige berigten, waar of valsch, in hunne kolommen op te nemen, en laten zich met de grootste hevigheid tegen het bestuur van den regent uit. Zoo leest men bijv. in den *Heraldo*:

» Er is bevel gegeven om Grenada te bombarderen, waartoe de artillerie van Sevilie voor die stad zal gebragt worden; maar dit schandelijk bevel kan niet uitgevoerd worden. Waartoe zijn wij gekomen? Zal dan het gouvernement alle hoofdsteden van Spanje bombarderen? Want is het niet genoeg Grenada met deszelfs schoone gebouwen in puin te schieten, men zou eveneens moeten handelen tegen Alicante, Valencia, Castellon, Tortosa, Teruel, Barcelona en andere plaatsen. Welke oppermagtige koning naar het goddelijk regt, heeft gedaan 't geen reeds uitgevoerd heeft en nog beraamt het waanzinnig en tijdelijk gouvernement van het regentschap. Er zou geen regt in hemel en op aarde meer bestaan, indien zoodanig barbaarsch besluit ten uitvoer gelegd werd."

Aan den nieuwen minister van finantien, *Mendizabal*, wordt een vreemd ontwerp toegeschreven. Hij zou, naar men zegt, voorstellen om al de troepen uit Katalonie te doen terugtrekken en dit gewest door een militair kordon te doen insluiten. Men moest dan de provincie aan zich-zelve overlaten, terwijl men de engelsche katoenen vrijelijk in het geheele overige Spanje het binnenkomen, om op deze wijze de Kataloniërs door den gedwongen val hunner fabrijken te straffen. — Waarschijnlijk is dit echter slechts een uitgestrooid gerucht.

— Het *Mémorial de Bordeaux* schrijft nog uit Madrid van den 16den:

» In een raad van ministers, na de wapenschouwing van gisteren gehouden, heeft de regent besloten dat hij naar Katalonie zou vertrekken, om zich aan het hoofd der troepen te stellen die den opstand moeten bedwingen. Hij zou zich eerst naar Saragossa begeven. Het schijnt dat het gouvernement buitengewone maatregelen wil nemen. De leden aan het comité hetwelk te Madrid de staatkundige beweging leidt, moeten gearresteerd, en de drukpersen der oppositie, naar men zegt, in beslag genomen worden. Op eene lijst van verdachte personen zouden geplaatst zijn geworden de heeren *Isturitz*, *Riva Herrera* en *Cortina*.

» Een brief van den 18den [illegible]

vermeldt dat het gouvernement te Madrid de martiale wet vangen, zou moeten afkondigen; de toestand wordt zeer hagchelijk geoordeeld ten gevolge der dagelijks inkomende ongunstige tijdingen uit de provinciën. De rust der hoofdstad is echter door de maatregelen van het gouvernement gewaarborgd.

De generaal *Seoane* is na zijn aftogt van Reuss te Lerida aangekomen en heeft daar eene contributie van 20000 duros geëischt, waarvan de helft terstond, de wederhelft binnen drie dagen moest betaald worden.

In het zuiden des rijks blijft de toestand nagenoeg dezelfde. Te Malaga is eene algemeene te wapenroeping gedaan van alle burgers tusschen den ouderdom van 18 en 50 jaren.

De generaal *Alvarez* maakt zich den 10den tot een aanval tegen het in opstand zijnde Grenada gereed, maar men scheen in die stad tot ernstigen tegenstand bereid, en van den grooten toren der Alhambra wapperde de aloude banier van *Ferdinand* en *Isabella*, die sedert den onafhankelijkheids-oorlog tegen de Franschen niet ontrold is geworden. De magt van *Alvarez* was betrekkelijk gering, en zijne traagheid en besluiteloosheid schijnen den Regent zeer te hebben geërgerd.

— Ter beurze van heden (24 Junij) waren genoteerd: 5 pCt. 121,50; 3 pCt. 80; Nap. r. 106,70; Spanje 27; Rom. L. 104¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten Junij.

Bij besluit van 23 Junij jl. n°. 68, heeft Zijne Majesteit tot rector magnificus der hoogeschool te Groningen, voor het volgende akademiejaar benoemd den hoogleeraar *G. J. Meijer*.

Bij Koninklijke besluiten van den 22sten Junij 1843, zijn benoemd: tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen: te Kesteren (Gelderland), de heer *W. T. de Jongh*, bureau-ambtenaar bij het departement van Koloniën; te Woudenberg (Utrecht), de heer *E. G. de Gelder*, thans sergeant-volontair bij het 10de regement infanterie; te Oude Tonge, Nieuwe Tonge en Herkingen (Zuid-Holland), de heer *S. J. Hoffman*, thans ontvanger te St. Annaland, c. a.; te St. Annaland, c. a (Zeeland), de heer *J. W. Spies*, thans ontvanger te Oostvoorne; te Oostvoorne c. a., de heer *D. Rypstra*, thans visiteur bij de ambulante recherche te water, in Zuid-Holland;

Tot ontvangers van de registratie: te Venlo (Limburg), de heer mr. *A. de Wit*, thans ontvanger te Vlaardingen; te Vlaardingen, (Zuid-Holland de heer *J. J. Hubrecht*, thans surnumerair van de registratie in de provincie Zuid-Holland; tot surnumerairen: van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in het Hertogdom Limburg, de heer *J. H. Jansen*, geëmployeerd ter arrondissements-inspectie te Roermonde; van de registratie in de provincie Zuid-Holland, de heer *J. H. L. Tortike*, *junior*.

Bij Koninklijke besluiten van den 23. en 24sten Junij 1843, zijn benoemd tot ontvangers: van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, tevens entreposeur te Alkmaar, de heer *P. F. C. Druijvesteijn*, thans ontvanger te Hoorn; van de directe belastingen te Hoorn, de heer *H. Bakker Overbeek*, thans ontvanger van de in- en uitgaande regten en accijnsen aldaar; van de in- en uitgaande regten en accijnsen te Hoorn, de heer *J. Rijken*, thans ontvanger te Koedijk; van de directe belastingen en accijnsen: te Koedijk, de heer *E. Scheltus*, thans ontvanger te Heiloo; te Heiloo, de heer *H. H. N. N. Schermerts*, bevorens opperwachtmeester bij het voormalig regement huzaren, n°. 6; te Zeijst, de heer *W. L. Hoorn*, thans ontvanger te Noordwijk c. a.; te Noordwijk en Noordwijkerhout, de heer *P. A. de Bordes*, thans ontvanger te Ravestein en Dieden c. a.; te Ravestein c. a. en te Dieden, op den voet van eene enkele ontvangst, hoofdplaats Ravestein, de heer *D. van Sonsveld Brink*, thans beziener aan het kantoor der Rhijnvaart-regten te Lobith; van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Amersfoort, de heer *G. G. Backiene*, thans ontvanger te Leusden en Stoutenberg; van de directe belastingen en accijnsen te Leusden en Stoutenberg, de heer *J. C. F. de Vries*, bevorens 1ste luitenant bij het 7de regement infanterie.

— Den 21sten jl. werd te Amsterdam de gewone jaarlijksche vergadering van den Raad der Nederlandsche Handelmaatschappij geopend, met eene aanspraak van den heer Staatsraad *van der Houven*, president dier maatschappij, behelzende een verslag van den gang en stand der zaken en aangelegenheden dier inrigting eerst en meest met betrekking tot haar met ultimo December 1842 geëindigd achttiende boekjaar, doch met vermelding tevens der voornaamste bijzonderheden, tot het thans loopende boekjaar behoorende. Het bleek daarbij, dat de financiële spanning op Java nog geenszins als geweken kan worden beschouwd, noch de belemmering als opgeheven, welke de lijnwaden-handel der maatschappij, dien ten gevolge aldaar blijft ondervinden; dat, buiten de verliezen der maatschappij in dien handel, zich eene belangrijke schade voor haar heeft toegevoegd, door den brand, welke op den 23sten Augustus 1842 te Sourabaija woedde en eene aanzienlijke hoeveelheid harer lijnwaden en lakens vernielde, en dat, buitendien, dit tijdvak, door eene voortgaande, voorbeeldelooze daling in de prijzen der voornaamste koloniale producten, en door verliezen voor den handel in het algemeen, gekenmerkt, in meer dan één opzigt ongunstige resultaten voor de maatschappij heeft opgeleverd, zoo door verliezen op die producten als tengevolge van wanbetalingen in Indie. Desniettemin bleef de maatschappij beantwoorden aan het nationale doel harer inrigting.

De bestaande kwijning, voor een goed deel gevolg van vroegere overdrijving, was door haar af te wenden, nog weg te nemen; doch zij blijft trachten te voorkomen dat dezelve overga in versterving, en naar den aard en gang der omstandigheden hare werkzaamheden inrigtende, vaart zij voort, met aan handel, scheepvaart en nijverheid gewigtige diensten te bewijzen; terwijl, onder dat alles, en niettegenstaande den drang van menigerlei ongunstige omstandigheden aan hare deelhebberen, over 1842 nog eenig dividend is kunnen verzekerd worden.

Bij het besluiten dezer 21sten gewone vergadering van den Raad, op den 22sten, nam de Heer President, als zoodanig met het einde dezes jaars aftredende, met de meeste hartelijkheid dankbetuigend en heilwenschend afscheid van Heeren Commissarissen, die daaraan beantwoordden op eene voor Z. H. Ed. Gestr. even aangename als als vereerende wijze, ook door het aanbod van wege den Raad, van een blijvend bewijs van erkentelijkheid en hulde.

— Op den 24sten Junij jl. is te Amsterdam gehouden de vroeger aangekondigde besteding van het leggen van het roosterwerk en van spoorstaven (rails) voor den Rijnspoorweg, op het gedeelte begrepen tusschen de stad Amsterdam en de Heijkop nabij Breukelen, benevens de uitvoering van eenige aardewerken, daarmede in verband staande. Het 1ste, 2de en 4de perceel dier werken is aangenomen door *D. de Jongh Cz.* te Ameide, gezamenlijk voor den Prijs van *f* 136,000, en het 3de perceel door *P. van Gils* te Terheiden, voor *f* 48,800.

De constructie der gebouwen, in te rigten voor de reparatien van locomotieven en rijtuigen en tot bergplaats van coke op het stationsplein te Amsterdam, is aangenomen door *J. Bremkens* te Stsijen, voor *f* 14,400.

— Uit Groningen schrijft men het volgende:

» Met leedwezen verneemt men, dat het opheffen der muzijkkorpsen van de regementen infanterie aan geen twijfel meer onderhevig schijnt te zijn, want met het einde dezer maand zullen drie stafmuzijkanten, en wel van de voornaamste sujetten van het alhier in garnizoen zijnde 4de regement, het korps moeten verlaten, ten gevolge eener dispositie van het Departement van Oorlog, dat geen muzijkant meer geëngageerd of gereëngageerd mag worden, in afwachting eener nadere beschikking omtrent het lot der overige muzijkanten.

» Ofschoon ten volle overtuigd van de noodzakelijkheid, om bezuinigingen in te voeren, en het moeijelijke daarvan beseffende, doet het ons leed, dat dezelve ook schijnen te moeten worden toegepast op de korpsen muzijkanten bij de infanterie, die zoo veel toebrengen tot genoegen en kunstgenot van duizende ingezetenen; die in de steden, met uitzondering misschien van onze groote handelssteden, gewoonlijk de kern uitmaken van concerten en muzijkpartijen, en daardoor ijver en smaak voor de edele toonkunst opwekken en verspreiden, welke zonder ondersteuning dier veeltijds goed geoefende medehelpers op vele plaatsen zal verflaauwen of te niet gaan; en die ook vooral aan de mindere klassen der maatschappij, die niet in de gelegenheid zijn, om muzijkale uitvoeringen bij te wonen, door hunne in het openbaar gespeelde muzijkstukken een genot schenken, waarvan zij anders geheel en al beroofd zijn. Welk nut de vermoeide soldaat op lange marschen, in zijn nachtkwartier, in de eentoonige, vervelende kantonnementen, en bij vermoeijende exercitiën van zijn muzijkkorps trekt, dat hem dikwijls alle vermoeijenis, alle ontbering doet vergeten, hem opvrolijkt, en welgemoed zijnen pligt doet betrachten, en hoezeer dergelijk korps geschikt is, den moed van den militair op te wekken en te onderhouden in het veld, is voor elk, die eenige ondervinding daarvan heeft, eene niet te ontkennen daadzaak. Wij zwijgen van het beklagenswaardig lot van de 280, bij onze regementen infanterie geplaatste muzijkanten, waarvan velen met huisgezinnen bezwaard zijn, en die door den bedoelden zuinigheids-maatregel hun bestaan verliezen, en besluiten met den wensch, dat, zoo mogelijk, deze ramp van hen worde afgekeerd, ook om het belang, dat de militair en elk ingezeten er bij heeft."

— Uit Leeuwarden schrijft men, dat de heer Gouverneur der provincie Vriesland besloten heeft, dat in de stad Leeuwarden, den 5 Julij aanstaande, eene eerste *algemeene Tentoonstelling* van voorwerpen van Kunst en Nijverheid, in de provincie Vriesland vervaardigd, zal gehouden worden.

— Het Stadsbestuur te Leeuwarden, heeft in navolging van het Stedelijk bestuur te Amsterdam, besloten, om de uitbetaling aan al de stadswerkloonen voortaan te doen plaats hebben op Woensdag.

Sedert de laatst gedane bekendmaking zijn door de belanghebbenden geligt de navolgende door Z. M. verleende octrooijen:

Een octrooi in dato 23 December 1842, voor den tijd van vijftien

jaren verleend aan *P. J. Budaux*, te 's Gravenhage, op de uitvinding van verbeteringen betrekkelijk de uitdamping van vochten, en bijzonder op de uitvinding van toestellen onder de benaming van: *appareils dits hydrauliques, avec chaudières et chauffages sympathiques*;

een octrooi in dato 24 Februarij 1843, voor den tijd van tien jaren verleend aan *L. Henry*, woonachtig te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij Gaspard te Maastricht, op de invoering van nieuwe weegwerktuigen ten dienste van den handel;

een octrooi in dato 13 April 1843, voor den tijd van vijftien jaren, gerekend van den 2den Augustus 1841 af, verleend aan *W. Newton*, woonachtig te Londen, domicilium verkozen hebbende bij *C. C. Uhlenbeck* te Delft, op de invoering van zekere verbeteringen in een werktuig om straatwegen schoon te maken, welk werktuig mede toepasselijk kan worden gemaakt op meerdere dergelijke einden;

een octrooi in dato 2 Mei 1843, voor den tijd van tien jaren, verleend aan *W. Carpmeal*, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij *A. S. Preston* te Rotterdam, op de invoering van verbeteringen in het maken van dunne metalen, hermetisch sluitende vazen, die, terwijl de zelfstandigheden, daarin bevat, behoorlijk bewaard blijven, met gemak kunnen worden geopend;

een octrooi in dato als voren voor den tijd van tien jaren, verleend aan *C. Veyret*, woonachtig te Parijs, domicilium gekozen hebbende bij *Kreglinger & Cie.* te Rotterdam, op de invoering van eene nieuwe soort van typographie;

een octrooi in dato als voren, voor den tijd van vijf jaren, verleend aan *Abraham Barzilay*, te Amsterdam, op de uitvinding van een verbeterden filtreertoestel in kokers, ter zuivering van besmet regen- en schuitwater.

In een brief van een fransch koopman, die voor handelszaken in Spanje reist, wordt de zonderlinge toestand, waarin dat land thans verkeert, op eene levendige wijze geschetst. Nu eens schrijft hij, verlaat gij eene stad, waar de geestdrift ten top is gestegen, en waar de zegevierende opstand den Regent vervallen heeft verklaard, en op weinige uren afstands komt gij in eene andere, waar de koelbloedigste onverschilligheid heerscht, en deze gedurige afwisseling treft u telkenmale. Intusschen is het, te midden van al deze opgewondenheid en onverschilligheid, merkbaar genoeg dat geheel Katalonië weldra van het juk van *Espartero* bevrijd zal zijn, en dat het, aan welke soort van regering dan ook, zijne voorwaarden zal opdringen, want de kreet *leve Isabella II*, strekt thans wel tot leus om den opstand aan te vuren, maar werkelijk bekreunen de mannen, welke dien leiden, zich daaraan zeer weinig, en het ministerie *Lopez*, welks val het teeken tot de crisis gegeven heeft, zal, wanneer het aan het roer der zaken komt, geen meester zijn om de opgewondenheid der bevolking te beteugelen; want de eischen der Katalonjers zijn zoo overdreven, dat zoodanig Ministerie, op zijne beurt, bezwijken zal, onder de beschuldiging van den vooruitgang vijandig te wezen. Het einde van al deze gebeurtenissen is nog niet te voorzien. Zal *Maria Christina*, door Frankrijk ondersteund, na den val van *Espartero* weder aan het bewind komen? Neen, want zij heeft het algemeen gevoelen niet voor zich en Frankrijk is te verstandig om zijne voorkeur ter harer gunste openlijk aan den dag te leggen. Zal *Espartero*, op Engeland steunende, zich willen staande houden, in weerwil van den haat, dien bijna alle Spanjaarden hem toedragen? Evenzeer neen, want Engeland heeft te huis te veel te doen om openlijk zijne verdediging op zich te nemen. Het is de volslagenste regeringloosheid die zich voorbereidt. Dan zal de Diplomatie met hare protocollen komen, om, onder voorwendsel van de kwalen van Spanje te heelen, die ten voordeele van vreemde belangen aan te wenden. Sedert vijftien jaren (dus eindigt de briefschrijver) ken ik dit Land, hetwelk door mij in alle rigtingen doorkruist is. Het ontwaakt van tijd tot tijd, maar weldra sluimert het weder in, als vermoeid van hetgene het in zijne zwijmeling verrigt heeft. Wanneer deze voorbij is, zal het zich op nieuw als een kind laten leiden. De wezenlijke quaestie komt hierop neder, of Engeland dan wel Frankrijk zich de toekomst ten nutte zal weten te maken.

In de *Utrechtsche Courant* leest men het volgende:

"Nopens de revolutie op St. Domingo of. Haiti, ten gevolge van welke de president *Boyer* van daar verdreven is, en thans in Frankrijk wordt verwacht, hebben wij het volgende bijzonder berigt ontvangen, waarin vele onbekende beweegredenen tot die omwenteling worden vermeld:

» De omwenteling te Haïti (St.-Domingo), is in eenen liberalen zin. Reeds lang begon men in de zeesteden, die met andere natien handelen, in te zien, dat de wet, welke het burgerschap aan blanken verbood, ondoelmatig was. Zelfs de negers erkenden de verstandelijke meerderheid der blanken, en begonnen te bespeuren, dat die wet vele nuttige en ijverige vreemdelingen uitsloot. Zoo was het ook die wet, welke de ontginning der kopermijnen deed staken; want de eigenaars, die een aanmerkelijk kapitaal in die mijnen [illegible] zoo de bewerking op eens anders naam moest plaats hebben, [illegible] de rijke mestiçen en andere kleurlingen hunne kinderen in Frankrijk en elders lieten opvoeden; deze, terug gekomen zijnde, legden eene verstandelijke meerderheid aan den dag, bekleedden vele posten en verspreidden liberale denkbeelden onder hunne landgenooten. Ook het voorbeeld der Spaansch Amerikaansche republieken, die gelijke regten aan alle kasten, het zij blanken, kleurlingen of negers, gaven, was niet zonder invloed op de Haitianen. De emancipatie der negerslaven in de Engelsche kolonien nam insgelijks de hatelijkheid weg, die de blanken in de oogen der Haitianen hadden.

» De president *Boyer* scheen echter niet genegen te zijn in de constitutie een artikel te voegen, waarbij den blanken gelijke regten met de negers gegeven werd. Men zegt, dat hij zich uitgedrukt heeft: *dat zulks, zoo lang hij leefde, niet gebeuren zou*. Misschien dacht hij niet antiliberaal hieromtrent, doch het gaat gewoonlijk met menschen op jaren, die het hooge bestuur in handen hebben: zij vreezen voor veranderingen, omdat alle nieuwigheden onlusten kunnen aanbrengen en hen persoonlijk in zwarigheden kunnen dompelen; in een woord: *Boyer* schijnt conservatief geweest te zijn, niet uit grondbeginselen, maar uit berekening. Volgens de grondwet, die naar de Fransche geschoeid is, zijn alleen maar de welgegoeden kiesbaar tot leden van het Congres; dien ten gevolge werden door de kiezers, die meestal ongeletterde menschen waren, afgevaardigden verkozen, die weinig of geene politieke of diplomatische kundigheden hadden; en het Congres bestond uit jabroers, namelijk uit zulken, die bij de stemming van elk ontwerp van wet, hunne gevoelens aldus in het patois uitdrukten: » *alles, wat de president wil, dat wil ik ook*."

» Niet altijd hield men zich strikt bij het artikel der wet, hetwelk bepaalt, den eigendom, dien men moet bezitten om volksvertegenwoordiger te wezen, doch zoo lang zulks niet tegen de belangen van den president aanliep, liet hij zulks toe; maar de gewoonte wordt ook eene wet; want toen er bij toenemende verlichting de keuze van volksvertegenwoordigers meestal bepaald werd tot jongelieden, die hunne opvoeding buitenlands gehad hadden, en de president van zijn regt gebruik wilde maken, om hen uit het Congres te weren, ontstond er ontevredenheid en langzamerhand werd het plan eener omwenteling rijp; dit plan was reeds voorbereid in de vrijmetselaars-loges, waaruit men bijna overal de negers heeft weten te weren. President *Boyer* had gehoopt, door middel eener zware militaire magt, het volk in teugel te houden; doch men won het krijgsvolk, door hen te beloven voortaan met zilveren munt te betalen, in plaats van met papieren geld, waarop zij moesten verliezen. — In de stad St. Domingo had de omwenteling met eene groote zwarigheid te kampen. Toen Spaansch St.-Domingo bij Haiti ingelijfd werd, vertrokken de aanzienlijkste ingezetenen naar de Spaansche eilanden, en de negerslaven werden vrijgesteld. Deze vrijgestelde slaven maakten sedert dit tijdstip de militaire magt uit van Spaansch St.-Domingo. Er bevonden zich bij het uitbreken van den opstand 3000 hunner in de stad St. Domingo. De aanhangers van den president *Boyer* deden hen gelooven, dat de opstand uitgebroken was onder de burgers om de negers weêr tot slavernij te brengen.

(*Vervolg hierna.*)

GEDENKSTUKKEN IN 1842 OPGERIGT.

In de onderscheidene landen van Europa zijn gedurende het verleden jaar de volgende gedenkstukken opgerigt en ingewijd.

1.) Op den 20sten Junij te Givet in Frankrijk in het departement der Ardennes, het standbeeld van den componist *Méhul*, die aldaar in 1763 geboren werd en in 1818 te Parijs overleed. Het voornemen om te zijner nagedachtenis een gedenkstuk op te rigten was reeds in 1835 genomen.

2.) Den 18den Julij werd op het plein der hoogeschool te Luik het standbeeld onthuld van den componist *Gretry*, die aldaar in 1741 werd geboren en in 1813 in Frankrijk overleed. Het op den 28sten Junij opgerigte standbeeld is door den beeldhouwer *Geefs* vervaardigd, 13 voeten hoog (waarbij het voetstuk van 20 voeten hoogte komt), weegt 9000 ponden, en heeft tot opschrift: *A. Grétry* 1842. *Cor patriae dedit ipse, lyram sibi vindicat orbis.* Dit heeft betrekking op het hier bijgezette hart van *Gretry*. Eerst na een proces dat verscheidene jaren gehangen heeft, heeft de stad Luik in 1828 het regt bekomen, om hetzelve overeenkomstig den uitersten wil des componisten, in het ter zijner eer op te rigten gedenkstuk bij te zetten. Ter gelegenheid van de onthulling des gedenkstuks hadden er groote feesten plaats, die vier dagen duurden.

3.) Op den 17den Augustus werd te Fulda het standbeeld opgerigt van den Apostel der Duitschen *Bonifacius de Heilige*, die de abdij te Fulda gesticht heeft. Hetzelve is door den beeldhouwer *Henschel* te Kassel vervaardigd; de eerste oproeping tot het inschrijven van bijdragen voor het gedenkstuk geschiedde in 1828, en in 1830 werd aan gezegden kunstenaar de vervaardiging van het gedenkstuk opgedragen.

4.) Den 4den September verrees te Salzburg het standbeeld van den [illegible] componist *Mozart*. Hetzelve is door [illegible]

Schwanthaler gemodelleerd en door *Stiglmayer* in metaal gegoten; het standbeeld is 12 voeten hoog, weegt 3400 ponden; door vrijwillige bijdragen zijn omtrent 7100 thaler voor hetzelve bijeengebragt.

5.) Den 23sten September werd ontbloot het eveneens door *Schwanthaler* vervaardigde gedenkstuk ter gedachtenis van den zanger *Frauenlob* (ook *Heinrich von Meissen* genoemd, gestorven te Maintz in 1318) in den dom te Maintz waar hij begraven ligt, bestaande in eene edele vrouwelijke levensgrootte beeldtenis, die naar den lijksteen des zangers zich nederbuigt en een krans op hetzelve neêrlegt.

6.) Den 26sten October te Pau in het zuiden van Frankrijk, departement der Neder-Pyreneën, het gedenkstuk voor koning *Hendrik IV*, die zoo als bekend is in 1553 te Pau werd geboren, hebbende het provençaalsche opschrift: *Lou nauste Henric.* Daaronder staat: *Henrico nostro pia nepotis augusta, munificentia redivivo.*

7.) Den 30sten October te Metz het bronzen standbeeld van den maarschalk *Joubert.* Voorts een door de standen der pruissische provincie Ober-Lausnitz opgerigte gedenksteen ter eere van den pruissischen generaal *v. Winterfeldt*, aan den voet van den Jobel- of Holzberg bij Görlitz; hij is van rood graniet 3 voeten 5 duimen hoog en 3 voeten 9 duimen in 't vierkant.

Den 18den October had bij Donau-Hauf, niet ver van Regensburg de plegtige opening der Walhalla plaats, gewijd aan de nagedachtenis van alle groote mannen van germaanschen oorsprong. Den volgenden dag legde koning *Lodewijk* van Beijeren op den Michelsberg bij Kelheim, op den Michelsberg den grondsteen voor een gesticht ter gedachtenis der bevrijding van Duitschland, *Befreiungshalle* genoemd, hetwelk door den bouwmeester *v. Gärtner* in den byzantijnschen stijl zal gebouwd worden. Hetzelve zal in een tempel, in den vorm van eene rotonde, met een koepel bestaan. Eindelijk, werd nog den 27sten September te Stuttgart de eerste steen gelegd voor een gedenkstuk van het in het jaar 1841 gevierde 25jarig regeringsjubileum van den koning van Wurtemberg.

Nog moeten wij spreken van een gedenkstuk buiten Europa, 't welk ter eere van den hertog *van Orleans* den 11den September te Algiers in de nabijheid der Orleans-wandeling opgerigt werd. Het bestaat uit eenen sierlijken marabout, welks buitenzijde met veelkleurige porseleinen platen belegd is, en waarvan de wanden van binnen versierd zijn met fresco-schilderwerk, levensbijzonderheden voorstellende van den hertog. Aan de vier hoeken zijn laurier en cypressenkransen met de opschriften: *Antwerpen*, *Mascara*, *Biban*, *Tenia de Mouzaya.* Op den achtergrond staat, op eene witte marmeren zuil, de buste van den hertog; aan den voet daarvan leggen op een kussen een schild, een zwaard en een antieke helm. Het monument door militaire veroordeelden tot deszelfs tegenwoordige bestemming herbouwd en ingerigt, staat in de schaduw van palmen en bananen; eene cypressenlaan maakt den toegang uit.

CHINESCHE SPREEKWOORDEN.

Een kloek man weet zich naar de omstandigheden te schikken, gelijk het water naar de gedaante van het vat waarin het besloten is.

Een ligt hoofd staat voor alle inblazingen open, gelijk een holle berg ieder geluid terugkaatst.

De kwaal van den nijd is als eene zandkorrel in 't oog.

De Goden kunnen geen hulp toebrengen aan hem, die iedere gelegenheid laat voorbijglippen.

Eene vrouw heeft geen misdaad te verantwoorden; de man draagt de verantwoordelijkheid.

Wanneer de wetten zelfs het keizerlijke huis niet kunnen treffen, dan zullen zij in geen aanzien zijn.

Een waar genie blijft steeds naïf en eenvoudig als een kind.

Die laarzen draagt kent niemand die schoenen draagt.

De rede des mans is als een pijl die regtstreeks op het doel afgaat; de rede der vrouw gelijkt op een gebroken waaijer.

De visch bewoont de diepte der wateren en de adelaar de ruimte des hemels; hoe hoog deze zich ook verheft, toch kan men hem met den pijl bereiken, gelijk de ander met den harpoen hoe diep zij ook zwemt; maar het menschelijke hart kan men zelfs op den afstand van een voet niet doorgronden.

Van nature zijn alle menschen gelijk; de opvoeding maakt hen ongelijk.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden verhandeld: Ned. 2½ pCt. 53½, 53¾; dito 5 pCt. 100, 100¼; Amort.-Syndicaat ... pCt. 94¼, 94½; dito 3 pCt. 79, 79½; Handelm. 4½ pCt. ..., 135½; O. Indie 5 pCt. 99, 99¼; Spanje 18, 18¼; Coupon 20..., 20¾; Rusland 5 pCt. 106¾, 107¼; 4 pCt. 88½, 89; Braz. 7..., 76.

(b)* De Erfgenamen onder voorregt van boedelbeschrijving van wijlen den Heer FRANCISCUS ANTHONIE VAN DEN MUYSENBERGH, in leven Bierbrouwer, gewoond hebbende en overleden te *'s Prinsenhage*, roepen met deze op alle bekende en onbekende SCHULDEISCHERS van diens nalatenschap, om zich binnen zes weken na deze bekendmaking aan te melden en hunne Schuldvorderingen op te geven ten Kantore van den Heer en Mr. G. J. KLEYN, Advocaat en Procureur, wonende te *Breda*, Wijk D, N°. 66, mitsgaders om vervolgens te verschijnen ten Kantore van gemelden Procureur op Maandag den 4. September 1843, des voormiddags te 10 uren, omme te hooren afleggen rekening en verantwoording door gemelde Erfgenamen van hun gehouden beheer, en de betalingen, dienachtervolgens te doen, tegen quitantie te ontvangen.

Namens de Erfgenamen,
KLEYN.

BREDA, den 26. Junij 1843.

AANBESTEDING.

Bij het BESTUUR DER MAATSCHAPPIJ TOT LENIGING EN OPBEURING DER BEHOEFTIGEN DOOR HET VERSCHAFFEN VAN WERK, gevestigd alhier, tegen 1°. Augustus eerstkomende wederom benodigd zijnde eene hoeveelheid van ruim 2800 Ned. Ellen OSNABRUGSCH LINNEN (ter breedte van 7 palmen) en ruim 2100 Ned. Ellen PILOU of BOMBAZIJN (ter breedte van circa 72 Ned. Duimen) zoo worden gevestigde Winkeliers te dezer stede uitgenoodigd om de deswege in het Magazijn in de Kraanstraat, L. D N°. 353, ter visie liggende Monsters en Voorwaarden te komen bezigtigen en om uiterlijk op den 15. Julij aanstaande, in de aldaar te plaatsen geslotene bus, de door hen onderteekende Inschrijvings-Billetten te plaatsen, houdende opgave tot welken prijs per Ned. El zij op voormelde voorwaarden zouden genegen zijn, de voormelde goederen zoo geheel als ten deele te leveren.

BREDA, 26. Junij 1843.

Het Bestuur voornoemd,
C. PELS RIJCKEN, *Voorzitter.*
J. A. VAN DER BURGH, *Secretaris.*

190ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

De Wed. F. B. HOLLINGERUS PIJPERS, alleen gekwalificeerde Kollectrice der Koninklijke Nederlandsche Loterij te *Breda*, heeft, ten Kantore van BROESE & COMP., verkrijgbaar gesteld: HEELE en GEDEELTEN van LOTEN in *Huur* en *Koop*, volgens onderstaande *Prijs-Courant.*

EERSTE KLASSE.

Waarvan de Trekking begint op Maandag 10. Julij 1843, TE 's HAGE.

HUUR. 1e Klasse.		KOOP.	
Heel Lot	ƒ 4,00.	Heel Lot	ƒ 69,00.
Half Lot	- 2,00.	Half Lot	- 34,50.
Vijfde Lot	- 0,80.	Vijfde Lot	- 13,80.
Tiende Lot	- 0,40.	Tiende Lot	- 6,90.
		Twint. Lot	- 3,45.

₊ Bij *L. SCHIERBEEK*, Boekverkooper en Drukker te *Leeuwarden*, is van de Pers gekomen en alom verzonden:

I. HOOFD-TREKKEN DER GESCHIEDENIS EN VERSCHILPUNTEN DER EVANGELISCHE-PROTESTANTSCHE EN ROOMSCH KATHOLIEKE KERK, voor Katechizanten en Huisgezinnen. Naar het Hoogduitsch van E. STILLER. De Prijs is 60 Cents.

Dit werkje werd in Duitschland met veel belangstelling ontvangen, zoodat na deszelfs eerste uitgave, nog in hetzelfde jaar een herdruk noodig was. De *Allg. Kirchenz.* prees dit geschrift bij het godsdienstig onderwijs dringend aan, en heeft dan ook door zijne aanbevelende aankondiging tot deszelfs ruime verspreiding aldaar niet weinig bijgedragen. De Uitgever vleit zich, dat aan dit Boekje, hetwelk onder de handen des Vertalers eenige uitbreiding heeft ondergaan, in ons Vaderland een niet minder gunstig onthaal zal te beurt vallen. De tijdsomstandigheden, waaraan dit geschrift, bij onze Naburen zijnen oorsprong verschuldigd is, doen evenzeer in ons Vaderland de behoefte gevoelen aan een Werkje, waarin de verschillende leeringen der beide groote afdeelingen der Chr. Kerk, ook voor den eenvoudigen duidelijk opengelegd en aan de eenige kenbron der Evangelische waarheid getoetst worden. Men koestert de verwachting, dat in deze behoefte door het hier aangekondigd Leer- en Leesboekje, althans eenigermate, moge zijn voorzien.

II. CHRISTUS, EN CHRISTUS ALLEEN, DE SPIEGEL DER CHRISTENHEID. Een Prozaisch Gedicht, door H. W. HAZELHOFF, Predikant te *Rijperkerk* en *Hardegarijp.* De Prijs is 30 Cents.

III. ONPARTIJDIGE BESCHOUWING VAN HET UITGEBRAGTE RAPPORT, DER COMMISSIE OVER DE GENEESKUNDIGE STAATSREGELING, door JULIUS VITRINGA COULON, Medicinae Doctor te *Leeuwarden*, voormaals President der Provinciale Geneeskundige Commissie in *Vriesland.* Bij Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken ingediend. De Prijs is 50 Cents.

IV. LIJST VAN INTEEKENING, op een werkje, getiteld: MATHEMATISCHE VERLUSTIGINGEN, *mitsgaders uitlegging van de twaalf Teekenen en zes-en-dertig* BEELDEN DES HEMELS; door M. N. DE VRIES. TWEEDE DRUK. De Prijs is ... Cents,

VOOR REKENING VAN DEN SCHRIJVER.

De Inteekening staat open tot den 1. Augustus 1843.

Op de eerste uitgave van dit werkje is voor niet minder dan 474 Exempl. ingeteekend.

Het heeft ZIJNE MAJESTEIT DEN KONING goedgunstig behaagd, voor *Zes Exempl.* op den tweeden druk van bovengenoemd werkje in te teekenen.

Te BREDA bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.